19/03/2024

Ο Μητροπολίτης Φλωρίνης για τη σημασία της προσευχής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας

Ο Α’ Κατανυκτικός – Συγχωρητικός Εσπερινός τελέστηκε την Κυριακή της Τυρινής στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Αγίου Παντελεήμονος Φλώρινας, με τη συμμετοχή πλήθους πιστών, χοροστατούντος του Μητροπολίτη Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας κ. Ειρηναίου.

“Το όφελος στην προσευχή μας δεν είναι να πάρουμε αυτό που θέλουμε αλλά να καλλιεργήσουμε σχέση με τον Θεό. Η σχέση μαζί του είναι που μας συμφέρει και όχι η υγεία μας η η ευτυχία μας η η διέξοδος από τα προβλήματά μας”, είπε μεταξύ άλλων ο Σεβαμσιώτατος πριν το τέλος του εσπερινού στην ομιλία του με θέμα: **«Η Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή ως γέφυρα μεταξύ Θεού και ανθρώπων**».

Στον εσπερινό παρέστη συμπροσευχόμενος ο Σεβασμιώτατος **Μητροπολίτης πρ. Φλωρίνης** κ. Θεόκλητος, ο Βουλευτής Ν. Φλώρινας κ. Σταύρος Παπασωτηρίου, ο Αντιπεριφερειάρχης Φλώρινας κ. Αθανάσιος Τάσκας, η Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Τουρισμού κα. Σοφία Φοδούλη – Τζώτζη.

Η ομιλία του Μητροπολίτη Φλωρίνης

Παρακάτω παρατίθενται καίρια σημεία της ομιλίας του:

Πνευματική ζωή είναι το δρομολόγιο που χαράσσει το δρόμο ανάμεσα στο Θεό και στον άνθρωπο. Η πνευματική ζωή είναι πάντοτε μια συνάντηση: ο Θεός βγαίνει από τον εαυτό του και έρχεται να συναντήσει τον άνθρωπο και χρειάζεται και ο άνθρωπος, εγκαταλείποντας την μοναξιά του να τρέξει να συναντήσει το Θεό. Σ’ αυτό το θείο παιχνίδι[1] παίρνουν μέρος τρεις συμπαίκτες: Ο Θεός, ο άνθρωπος και ο διάβολος.[2]

«Ο Θεός δίνεται στους ανθρώπους ανάλογα με την δίψα τους. Σε μερικούς που δεν μπορούν περισσότερο, δίνει μόνο μια σταγόνα, αν και θα ήθελε να δώσει κύματα ολόκληρα για να μπορέσουν στη συνέχεια οι Χριστιανοί με την σειρά τους να δροσίζουν τον υπόλοιπο κόσμο».[3]

Ο άγιος Σεραφείμ του Σάρωφ λέει: «βρες εσύ την εσωτερική σου ειρήνη και τότε πλήθος ανθρώπων θα βρουν την σωτηρία τους κοντά σου».[4] Ο προσευχόμενος άνθρωπος σχετίζεται με τον Θεό σαν φίλος, «ο δε φίλος του Νυμφίου»[5] στέκεται εκεί και τον ακούει. Ο προσευχόμενος άνθρωπος αισθάνεται την παρουσία του Χριστού και αντλεί απ΄ αυτήν. Συγχρόνως, όμως, χαίρεται και τις σχέσεις του με τους ανθρώπους, σχέσεις που τις ρυθμίζει καθοριστικά με την προσευχή του.

Στην αρχή, η προσευχή μας είναι ταραγμένη και η σιωπή μας είναι φλύαρη. Αυτός ο μονόλογος γρήγορα φέρνει κόπωση και γι’ αυτό, για να μην ξοδεύει ο άνθρωπος όλο το ψυχικό περιεχόμενό του, οι πνευματικοί δάσκαλοι μας συμβουλεύουν να

γεμίζουμε τον χρόνο της προσευχής μας με ανάγνωση και ψαλμωδία. Η πολυλογία δεν βοηθάει στην θεολογία. Ο Ιωάννης της Κλίμακος λέει: «Μην σκαρφίζεσαι στην προσευχή σου πολλές κουβέντες... ένα λόγο είπε ο ληστής και σώθηκε. Πολλές φορές η πολυλογία κάνει την προσευχή να φαντάζεται και να διαχέεται».[6]

Κάποιοι χριστιανοί θεωρούν υποχρέωσή τους να κάνουν προσευχή πρωί και βράδυ. Είναι άριστη πράξη, αλλά δεν είναι «υποχρέωση». Η προσευχή, ή να μην είναι καθόλου η να είναι λαχτάρα, χαρά, ξεδίψασμα. Όταν η προσευχή είναι λαχτάρα και χαρά, οι πνευματικοί δάσκαλοι την ονομάζουν **«ενσαρκωμένη προσευχή**»[7] και δεν έχει να κάνει ούτε με την συνήθεια (πρωί-βράδυ), ούτε με την στάση (όρθιος-γονατιστός), ούτε με συγκεκριμένα λόγια. **Όλη η ημέρα του ανθρώπου κι όλη η νύχτα του, γίνεται μια προσευχή,** (όταν ο άνθρωπος τρώει, όταν ταξιδεύει, όταν υπογράφει, όταν συναλλάσσεται στις Τράπεζες, όταν κοιμάται, όταν αγοράζει φρούτα από την λαϊκή, όταν ταξιδεύει, όταν μαστορεύει οτιδήποτε, όταν πίνει τον καφέ του, όταν κολυμπά στη θάλασσα) βλέπει τον εαυτό του σε μια λειτουργική ενότητα με τον Θεό, και απολαμβάνει ένα μυστήριο διαρκούς κοινωνίας μαζί του. Όταν όλη μας η ζωή γίνεται προσευχή, χωρίς να πάψουμε να ζούμε, τότε ανεβάζουμε την ζωή μας στον Θεό και ενδιάμεσα, καθώς ανεβαίνουμε, συναντάμε τον Θεό που στο μεταξύ κατεβαίνει κι εκείνος να μας συναντήσει. Κάπου έχει γράφει για ένα γέροντα που περπατούσε πάντα ασκεπής, επειδή αισθανόταν διαρκώς δίπλα του την παρουσία του Θεού. Αυτή είναι η πιο εκφραστική εικόνα μιάς προσευχόμενης στάσεως που έγινε ζωή! Είναι αυτό που ρωτάει ο Απ. Παύλος: «ακόμη δεν καταλάβατε ότι ο Ιησούς Χριστός κατοικεί μέσα σας;».[8]

Ο Μεγ. Βασίλειος συμβουλεύει: «άρχισε να λες ταπεινά: είμαι αμαρτωλός, Κύριε, σ΄ ευχαριστώ που με ανέχεσαι. Έπειτα να ζητάς την Βασιλεία του Θεού και στο τέλος να ζητάς πράγματα σεβαστικά και μην παύσεις να τα ζητάς, έως ότου τα επιτύχεις».[9]

Έχετε ακούσει για την προσευχή του Ιησού που ελευθερώνει τους χώρους της καρδιάς και τους γεμίζει με το όνομά του: «Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού, ελέησόν με τον αμαρτωλόν». Με αυτά τα λόγια ομολογούμε την Κυριότητα του Ιησού, την θεία υιοθεσία του (επομένως την Αγ. Τριάδα), την άβυσσο της πτώσεώς μας και την άβυσσο της ευσπλαχνίας του Θεού. Όλα αυτά είναι συγκεντρωμένα μυστηριακά στο όνομα του Ιησού Χριστού και όσο επαναλαμβάνουμε τα λόγια, το όνομά του αρχίζει να αντηχεί στο βάθος της ψυχής, ακόμα κι έξω από την θέληση και την συνείδησή μας. Στο τέλος, το όνομα του Ιησού αντηχεί μόνο του και παίρνει τον ρυθμό της αναπνοής, ακόμη και κατά τον ύπνο: «ἐγὼ κοιμᾶμαι καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ»,[10] λέει η Αγία Γραφή.

«Ένας μόνο άγιος με την προσευχή του είναι πιο δυνατός στην πάλη του από ένα πλήθος αμαρτωλών».[11] Ένας ερημίτης, για τα εμπόδια στην προσευχή, λέει: «μεγαλύτερη κούραση από την προσευχή, δεν υπάρχει. Όταν θέλει ο άνθρωπος να προσευχηθεί στον Θεό, τότε όλοι μαζί οι εχθροί προσπαθούν να τον τσακίσουν. Για την προσευχή χρειάζεται αγώνας μέχρι την τελευταία μας αναπνοή».[12]

Ένα ερώτημα είναι: γιατί να προσευχόμαστε, ο Θεός δεν ξέρει τι χρειαζόμαστε; Η απάντηση είναι: βεβαίως, **ο Θεός ξέρει τι χρειαζόμαστε και μας το δίνει ακόμα κι όταν δεν του το ζητήσουμε. Το όφελος στην προσευχή μας δεν είναι να πάρουμε αυτό που θέλουμε αλλά να καλλιεργήσουμε σχέση με τον Θεό.** Η σχέση μαζί του είναι που μας συμφέρει και όχι η υγεία μας η η ευτυχία μας η η διέξοδος από τα προβλήματά μας. Ζητάμε να είναι ο Θεός παρών στην αρρώστια μας, στην δυστυχία μας η στα αδιέξοδά μας και τότε ο κόσμος μας θα είναι όμορφος, όπως κι αν είναι. Επειδή ξέρουμε και περιπτώσεις να υπάρχει υγεία, ευτυχία, προκοπή κι όμως όλα αυτά, χωρίς Θεό, να πνίγονται μέσα σε μια τραγικά παντέρημη κόλαση. Όταν πάλι δεν ανταποκρίνεται ο Θεός σ’ αυτό που του ζητάμε, είναι για να ξανασκεφτούμε πόσο μας συμφέρει αυτό που του ζητάμε. Στο τέλος, καλό είναι να εμπιστευόμαστε την ζωή μας στα χέρια του και να του λέμε: «μη μου δώσεις ό,τι σου ζητώ, δος μου ο,τι με συμφέρει». Κι ακόμα καλύτερα να λέμε: «Κύριε ως οίδας και ως θέλεις, ελέησόν με». Μέχρι να βιώσουμε την πραγματική σχέση μας μαζί του, χρειάζεται να αντέξουμε την ένταση της σιωπής του, όπως κι εκείνος αντέχει την ανεκλάλητη κραυγή της αποστασίας μας. Προσευχόμαστε, λοιπόν, μέχρι να μάθουμε κάποτε να σιωπάμε μπροστά του, επειδή δεν θα έχουμε ανάγκη τίποτε άλλο, εκτός από εκείνον. Όταν έχουμε εκείνον, έχουμε τα πάντα. Όταν απουσιάζει εκείνος από την ζωή μας, τότε ο,τι κι αν είμαστε, όσα κι αν έχουμε, δεν φέρνουν χαρά στην ψυχή παρά μόνο θλίψη. Προσευχόμαστε μέχρις ότου δεν θα έχουμε πλέον τίποτε να του πούμε και τότε απλώς θα τον κοιτάμε και θα μας κοιτάει. «Η μνήμη του Θεού, ακόμα και χωρίς να διατυπώνουμε λόγια, είναι

ήδη προσευχή», λέει ο άγιος Βαρσανούφιος.[13]

«Μόλις παραδοθούμε στα χέρια του ζωντανού Θεού, τα χέρια Του θα μας ρίξουν σε τέτοιους απέραντους χώρους, που ποτέ μέχρι τώρα δεν είχαμε υποψιαστεί. Θα μας κυριεύσει φρίκη όταν δούμε τις ενδιάμεσες αβύσσους. Ο Θεός θα μας φανεί και σκληρός. Όμως μέσα κι από δυσκολίες, κάποια ανεξιχνίαστη διαδικασία θα μας αναπτύξει την ικανότητα να Τον βλέπουμε όπως είναι, περισσότερο από κάθε εικόνα Του, έστω κι ένα τμήμα της δόξας Του. Αυτός που είναι το φως και η αλήθεια, θα μας τυλίξει και τότε θα ζήσουμε στην Αγάπη και στη Σοφία Του. Θα είμαστε όλο χαρά και θα κατεβεί σε μας βαθειά γνώση, όχι σαν σκέψη αλλά σαν κατάσταση του πνεύματός μας. Αυτός είναι ο Ων. Σ’ αυτόν δεν υπάρχει ούτε αρχή ούτε τέλος. Αυτός είναι η Αρχή όσων υπάρχουν και το ατελείωτο τέλος όσων προσδοκούμε. Και γνωρίζουμε στην καρδιά μας ότι θέλει να μας δει τέλειους, όσο τέλειος είναι κι ο ίδιος, όχι λιγότερο».[14] Αμήν.

Υποσημειώσεις:

[1] Όπως το περιγράφει ο προηγούμενος της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας π. Αιμιλιανός.

[2] Δάντης.

[3] Περιοδικό Contacts, αριθ. 35-36, σ. 248.

[4] Αποκαλύψεις του αγίου Σεραφείμ.

[5] Ιω 3:29.

[6] Κλῖμαξ, βαθμ. 28,η΄-θ΄: «Μὴ σοφίζου ἐν τῇ προσευχῇ σου ρήμασι... ἕν ῥῆμα πιστὸν τὸν ληστὴν διέσωσε. Πολυλογία μὲν πολλάκις ἐν τῇ προσευχῇ τὸν νοῦν ἐφάντασε καὶ διέχυσε».

[7] Ωριγένης, PG 11, 452 CD.

[8] Β’ Κορ 13:5.

[9] Μεγ. Βασιλείου, Μοναστικοί Κανόνες.

[10] Άσμα 5, 2.

[11] Ομιλίαι εις Αριθμούς 25,2.

[12] Γεροντικόν, Αββάς Αγάθων, θ΄.

[13] Βαρσανουφίου, ερώτ. ΥΚΖ.

[14] Σωφρονίου Σαχάρωφ, «Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστίν», κεφ. ιζ΄ «Περί προσευχής, εν τη οποία αποκαλύπτεται ο Θεός – αλήθεια», σελ. 394-5, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ, 1992.